

"דרך חייך"

מיזם חינוכי לזכרם של בני ראשון לציון שנפלו
במערכות ישראל

בית יד לבנים
ראשון לציון

שרה אשר- פנהלת אגף פורשת ישראל ובית יד לבנים
אחראית המיזם: עור אבן דגן- רכזת משפחות,
חינוך והנצחה

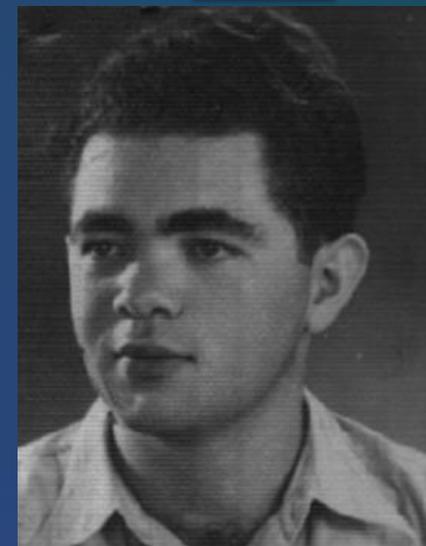
טוראי משה מינץ

נולד ביום ו' בתמוז תרפ"ה (28.6.1925)

נפל ביום יז' באדר ב' תש"ח (28.3.1948)

במלחמת העצמאות

בן 23 בנופלו

ילדותו

משה עם הוריו ואחותו יוטה. דנציג 1936-1937

משה, ובשמו הגרמני- מנפרד, נולד
בברלין שבגרמניה, לאביו יוסף ואימו
טרודה. אביו נולד בתורון, פולין, ואמו
בשרייזמיל, גרמניה. הם נישאו בברלין
וגרו שם.

ילדותו

בעקבות עליית הנאצים לשלטון הם עברו לדנציג (פולין), שם ניהלו מסעדה יהודית עם דודו הטבח של משה. משה למד בגימנסיה היהדות בעיר עד שהנאצים גרמו להפסקת את לימודיו.

שניים מדודיו עלו לארץ בשנות ה-30 המוקדמות: קודם הדוד

מרדכי שהיה דתי לאומי והתיישב עם אשתו

וארבע בנותיו בת"א. אח"כ עלה הדוד מאור

שהיה מדריך ראשי בתנועת הנוער "חלוצי

הבונים" והתיישב בקיבוץ גבעת השלושה.

משה עם אמו ואחותו יוטה

נעוריו

החותמת של הנאצים שאישרו את היציאה

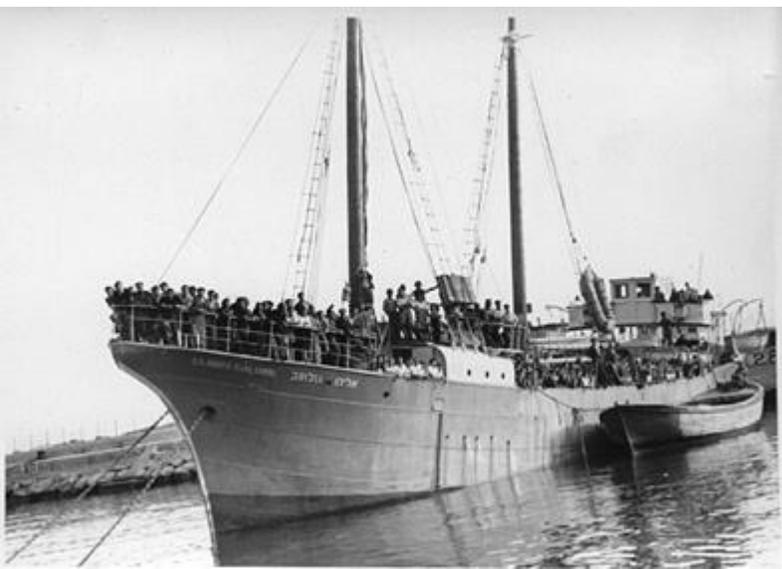
דרכונו של משה עם החותמת של משטרת
דנציג

בתאריך ה- 28.8.1940, משה בן
החמש עשרה, עזב עם משפחתו
את דנציג. הטרנספורט היה
מאושר ע"י גסטפו. העלייה לארץ
הייתה עלייה ב' (בלתי לגאלית).

נעוריו

ההעפלה לארץ הייתה באוניית "אטלנטיק". האונייה הפליגה במסגרת מפעל ההעפלה הפרטי של ברטולד שטורפר, אוסטרי ממוצא יהודי, שפעל להצלתם של יהודי ארצו בשיתוף פעולה עם השלטונות הנאציים. העלייה ארכה כארבעה חודשים, שבסופם הגיע משה עם משפחתו לארץ ישראל.

עם הגיעו לארץ, משה הועבר למחנה המעצר בעתלית ובתאריך 9.12.1940 גורש למאוריציוס.

השהות במחנה המעצר במאוריציוס

מאוריציוס הוא אי הנמצא באוקיאנוס ההודי, שבו שמו אלף חמש מאות מעפילים יהודים במעצר עד 1945. המחנה חולק למגורי גברים, מגורי נשים וילדים עד גיל שתים עשרה. משה גר יחד עם אביו ודודו במגורי גברים שהיו בהם שבע מאות איש, אחותו ודודתו חיו במגורי נשים וילדים שבהם היו שמונה מאות איש.

השהות במחנה המעצר במאוריציוס

משה למד בבית ספר של מחנה המעצר והיה בתנועת הצופים. אחרי סיום הלימודים הוא למד מכונאות רכב. החיים במחנה המעצר היו ברמה נמוכה היו מחלות, התזונה הייתה לקויה יחד עם זאת במחנה היו חיי תרבות.

הגיוס לבריגדה

משה משמאל

במרץ 1945 משה עזב את מחנה המעצר יחד עם חמישים איש. לאחר נסיעה מפרכת של כמה חודשים, הגיעה הקבוצה למצרים כדי להצטרף לבריגדה. כעבור שמונה חודשים נוספים משה וחברו במחלקה המאוריצניית נשלחו כדי להצטרף לבריגדה באירופה. משה הצטרף לפלוגה ג' בגדוד השני ומפקדו היה רב סרן חיים לסקוב. משה קיבל דרגה רשמית של טוראי ראשון והצטרף למשטרה הצבאית של הבריגדה.

שתי מדליות ומכתב ממשלת בריטניה שניתנו לו עקב השתתפותו במלחמת העולם השנייה

הגיוס לבריגדה

לאחר ארבע שנים במחנה המעצר משה החליט להתנדב לצבא הבריטי לבריגדה היהודית. הטירונות נעשתה במחנה המעצר מאוריציוס ובסיומה הוא סיים את הטירונות וקיבל את דרגת הטוראי הראשון באופן זמני.

ההגעה לארץ ישראל

המלחמה תמה ובקיץ 1946 הבריגדה פורקה וחיילה חזרו ארצה. הוריו של משה הגיעו כבר בשנת 1945 לא"י. משה בן העשרים ושתיים, מצא עבודה כמכונאי בכיר במחנה צפרין כאזרח עובד בצבא הבריטי.

הוא מונה לעובד בכיר בגלל הידע המקצועי שלו והשליטה שלו בשפה האנגלית.

משה רצה להיות חבר אגד אך לא היו בידו התעודות המתאימות ולא רצה לשוב ללמוד

באוניברסיטה.

השירות הצבאי

שנתיים לאחר הגעת משה לארץ ישראל ופירוק הבריגדה, בינואר 1948, התגייס להגנה ובפברואר של אותה שנה הוא התגייס לגדוד 9 של הדרום, לימים הפך לגדוד 52 של חטיבת גבעתי (כיום החטיבה נקראת חטיבה חמש).

ליד המטוס הראשון בתל נוף

השירות הצבאי

הודות לידע ולניסיון הצבאי שלו בבריגדה הוא גויס לפלוגה ג' שמפקדה היה ישראל גרמן. לאחר עזיבת הבריטים את מחנה תל נוף בתאריך, 16.3.1948 גדוד 52 הופקד לשמור ולהגן על המקום, בגלל גודל המחנה השמירה הייתה קשה חלק מהקשיים היו: חוסר בנשק וכוח אדם. משה הועסק בליווי שיירות.

גדוד 9 של הדרום

גדוד 9, לימים גדוד 52 של חטיבת גבעתי, היה מורכב משלוש פלוגות:

- ▶ פלוגות א' ו-ב' שהיו מורכבות מבני ראשון לציון ורחובות
- ▶ פלוגה ג' שהייתה מורכבת מבני הדרום, באר טוביה, כפר ורבורג, ניצנים ובני יתר המושבים והקיבוצים שבדרום

מלחמת העצמאות

מקבלת אישור מהאו"ם על תוכנית החלוקה (כט' בנובמבר 1947) עד הכרזת העצמאות (14.5.1948 ה' באייר תש"ח) התרחש שלב א' של מלחמת העצמאות. שלב א' הלחימה הייתה מלחמה פנימית בין הישוב היהודי לישוב הערבי. מטרת הכוח הערבי הייתה לסכל את תוכנית החלוקה ומטרת הכוח היהודי הייתה להגן על הישוב היהודי מפני הכוחות הערביים.

מלחמת העצמאות

המלחמה הייתה מלחמת גרילה בין ארגונים לוחמים לא סדירים. הלחימה הייתה בכל הארץ ולא היה הבדל בין חזית לעורף. הלחימה התרכזה בשלוש מקומות עיקריים:

▶ מלחמה בדרכים.

▶ מלחמה בערים המעורבות.

▶ מלחמה בישובים המבודדים.

מלחמת העצמאות

מתאריך 15.10.1948 עד 15.3.1949 צה"ל יזם מבצעים כדי לכבוש שטחים נוספים. מ- 7.1.1948 עד 20.7.19.49 נעשו שיחות שביתת הנשק עם מדינות ערב שקבעו את גבולות מדינת ישראל.

בסיס תל נוף הוקם ע"י הצבא הבריטי בתחילת שנות הארבעים ושירת את חיל האוויר המלכותי (RAF). בתאריך 16.3.1948 הצבא הבריטי פינה את כוחותיו מהמחנה, וזמן קצר לאחר מכן נכנסו אליו לוחמי גדוד 52 של חטיבת גבעתי ותפסו אותו ללא קרב. החל ממאי הבסיס בתל נוף שימש כבסיס האווירי של הגנה ולאחריו צה"ל.

מלחמת העצמאות

ב- 20.5.1948 הגיעו לבסיס בתל נוף המטוסים הראשונים של צה"ל
אוויה " S-199 סכין" מעסקת נשק עם צ'כוסלובקיה. ב- 29.5.1948
יצאה מתל נוף הטיסה המבצעית הראשונה של צה"ל. בסיס זה
משמש עד היום כבסיס חיל האוויר של צה"ל.

מטוס בדגם אוויה s-199

המצור על ירושלים והסביבה

כדי להביא לירושלים ולישובים בסביבה (גוש עציון) אספקה חיונית (נשק, מזון, דלק) היו נוסעים בשיירות לירושלים אך הדרכי הגישה לירושלים סובבו יישוביים ערביים הנסיעה לירושלים ולישובים סביבה כרכה סיכון רב. הערבים מהישובים מסביב היו במארבים בצידי הדרך ותקפו את השיירות היו לצד היהודי עשרות הרוגים ועשרות פצועים. בסוף מרץ 1948 הדרך לירושלים נחסמה והחליטו לצאת למבצע נחשון כדי לפרוץ את הדרך לירושלים בכל מחיר.

נפילתו

גוש עציון היא קבוצת יישובים יהודיים מדרום לירושלים. החליטו לספק נשק ותחמושת לגוש עציון בעזרת מטוסים. בגדרה קרוב לבסיס בתל נוף היה סליק של ההגנה. הוטל על הכיתה של משה להביא את התחמושת, כלי הנשק וחומרי הנפץ לבסיס בתל נוף כדי להטיסם לגוש עציון.

ב-28.3.1948 הם יצאו למשימה. המשוריין של הכיתה נסע דרך הכפר הערבי מכר. בדרך חזרה המשוריין עבר דרך אותו כפר הוא עלה על מוקש חשמלי שהופעל מרחוק. המשוריין התפוצץ וכל נוסעיו, ביניהם משה, נהרגו.

המשוריין שבו משה נהרג

הנצחתו באנדרטאות

מצודת יואב – בית חטיבת גבעתי

אנדרטה לחללי גדוד 52 מחטיבת גבעתי

הנצחתו באנדרטאות

אנדרטה לזכר בני העיר שנפלו במערכות
ישראל ראשון לציון

יד לשירון לטרון

בנימה אישית...

דור- במהלך הכנת מצגת הנצחה זאת למדתי לגבי הסיפור של משה מינץ ז"ל בפרט ובכלל לגבי ההקרבה של חיילים שהגיעו מאירופה ממניעים ציונים ונתנו את נשמתם להגנת המדינה ובזכותם יש לנו מדינה, אני לוקח איתי את המחויבות של משה מינץ למקומות שהוא לחם בהם (הבריגדה, וגדוד 52 של גבעתי) ואת הלחימה למען המטרה שלו.

אלמוג- במהלך הכנת המצגת למדתי על סיפור החיים של משה מינץ ז"ל. אני למדתי מהתהליך של הכנת המצגת על הציונות של משה מינץ ז"ל ובני תקופתו (העלייה בלתי לגאלית לא"י, השירות בבריגדה ובחטיבת גבעתי) ובזכותם יש לנו היום מדינה.

מגישים : אלמוג בן דרור ודור מויאל
י"א 4, מקיף ו' ע"ש יגאל אלון
בהדרכת : אסף נסקו וגילת פט
יוני, 2023

ביבליוגרפיה

- ▶ אלבום הנצחה מאתר בית יד לבנים ראשון לציון
- ▶ אתר יזכור
- ▶ "אתרי מלחמת העצמאות"
- ▶ אתר חיל האוויר
- ▶ וויקיפדיה מערך בסיס תל נוף
- ▶ ארכיון בית לוחמי הגטאות
- ▶ בנתיבי העפלה

עריכת המצגת:

כיתה יא' 2 תיכון מקיף ו' ע"ש יגאל אלון, ראשון לציון.

שנה: 2023

יהי זכרו ברוך!

